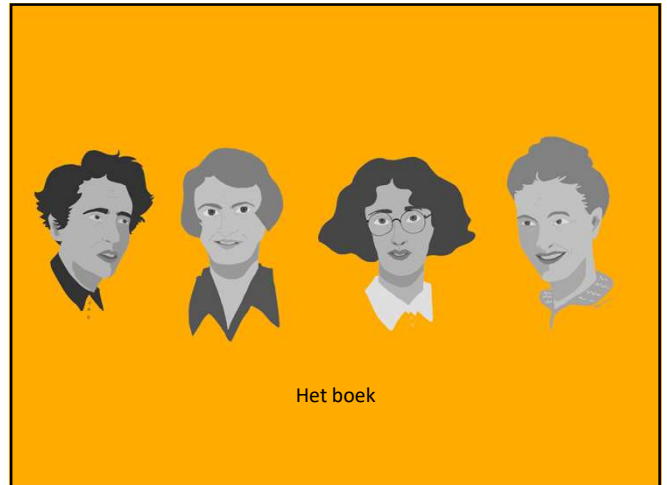

1

2

De oorlog is een feit waarmee men leeft of sterft (273)

Alle inwoners van Nederland met één of meer Joodse voorouders moeten zich registreren.
De Joodse Raad wordt opgericht. (1941)
Operatie Barbarossa: Duitse legereenheden vallen voormalig bondgenoot Rusland binnen. (247).
Er is nu een totale wereldoorlog gaande. Japan bombardeert Pearl Harbor (dec '41) en als antwoord wordt Tokio gebombadeerd.
De VS (Roosevelt) en VK (Churchill en niet Halifax) overleggen over de start van geallieerde samenwerking.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

3

Jodenvervolgning wordt Holocaust

De Duitse bezetters starten de 'Endlösung' na de Wannsee conferentie (januari 1942).
Maart '42 nemen de nazi's drie gaskamers in gebruik in het eerste vernietigingskamp Belzec in Polen.
Holocaust betekent brandoffer, komt uit het Grieks en werd gebruikt in en over de middeleeuwen. Later in de VK noemt Churchill de Armeense genocide een holocaust.
Nu als een zelfstandig naamwoord voor wat in het Hebreeuws Shoah (totale vernietiging) heet.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

4

Parijs uit (=Vichy Frankrijk)

- Vorige week hebben we gelezen hoe ook De Beauvoir en Sartre moeten vluchten uit Parijs, dat nu bij het bezette deel van Frankrijk hoort. Sartre zat gevangen en de Beauvoir is nu dolblij omdat hij terugkeert uit krijgsgevangenschap. Ze willen in het verzet, maar dat blijft overwegend theorie.
- Weil gaat schuilen bij Thibon (haar latere eerste uitgever) en sluit daarna aan bij haar ouders die een boot willen nemen naar de VS. Zij ontwikkelt op christelijk spirituele grond ook een denken over ik en ander maar trekt de tegenovergestelde conclusie als De Beauvoir (287)

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

5

Arendt in de VS

- Arendt werpt zich op het schrijven in het Engels.
- Pro een oprichting van een Joods leger. (297) Vooral als deel van een Joodse identiteit als volk i.p.v. gasten. Als verdediging voor Joden én Europa (299)
- Hier scheiden de wegen van Arendt en de Zionistische beweging. (301)
- De federale staten (VS) ziet ze ook als oplossing voor Israël (303)
- Ze gebruikt als een van de eersten én als Joodse de term Joods nationalisme en legt een verband met nationaal socialistisch racisme.
- Haar roep om solidariteit met andere verdrukten is daar en dan geen houding die weerklank vindt.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

6

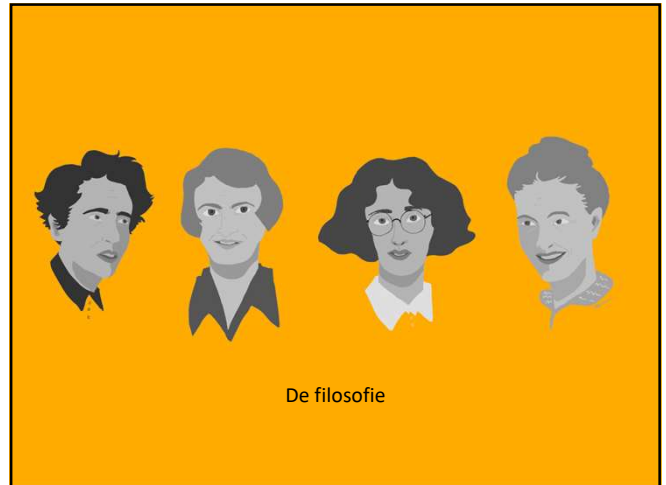
Rand start The Collective

- Rand schrijft als een bezetene en is ervan overtuigd dat het moment daar is om haar ideeën uit te dragen.
- Maar het volk is te dom om het te begrijpen en je kunt niet dwingen, want vrijheid is het centrale thema. Dat is bij oprichting een probleem.
- Collectivisme en individualisme was ook voor Rand een thema nu is altruïsme de vijand en dus moet iedereen egoïstisch zijn.
- December 1942 is Fountainhead klaar.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

7

8

Hegel en Heidegger

- De Beauvoir vraagt zich af hoe 'het universele een zin kan hebben als het individu er geen heeft' (276).
- Hegel gaat uit van een universele beweging van de Geest die zichzelf wil begrijpen door zich te veruitwendigen en daarna begrepen bij zichzelf terug te keren.
- Heidegger gaat uit van authenticiteit van het individu. We beginnen allemaal als een 'men', maar moeten onszelf daarvan losmaken om een Da-sein te worden dat authentiek is. Vrijheid in relatie tot het 'niets' (241/242) wordt gekritiseerd.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

9

We zijn geen eiland

- De Beauvoir ziet de mogelijkheid tot ruimte voor het individu bij Hegel in zijn eis van wederzijds erkenning. Het begrijpen kan alleen tot stand komen als we elkaar erkennen als een denkend bewustzijn.
- Maar waar zij van los wil komen is de dialectiek die de vorm aanneemt van een strijd. Daar staat de vrijheid van het ene bewustzijn altijd op gespannen voet met die van de ander(en). (Zie Sartre)
- De Beauvoir zoekt een vrijheid die de vrijheid van het andere bewustzijn meedenkt. Dus socialisme én vrijheid.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

10

Geen list van de rede (Hegel)

- List van de Rede = Hegel zegt dat de rede vaak een 'list' moet gebruiken om hartstochten van mensen -die nodig zijn om de dialectische beweging mogelijk te maken- soms tegen de persoonlijke belangen van de mensen in, voor zich te laten werken.
- Maar Hegeliaans, Marxistisch of religieus: een dergelijke wetmatige orde maakt het individu ondergeschikt aan de hogere orde en dus principieel onvrij.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

11

Ontwerp (Heidegger) zonder wet (de Beauvoir)

- Solipsisme wordt metafysische solidariteit.
- Geen mier onder mieren.
- Sartre schrijft in *Het Zijn en het Niets* dat het niet wezenlijk uitmaakt of je in je eentje drinkt of een volk leidt, als je maar begrijpt in welk geheel je staat. (Rationeel-Idealisme = geest staat voorop)
- Dat is geen nihilisme, maar een andere werkelijkheid dan die van de Beauvoir die zegt; We zijn wat wij mensen er van maken dus wees actief en solidair met anderen.
- Existentialisme= humanisme. Een idee waar Sartre dan in 1945 een essay van maakt zonder de Beauvoir te noemen.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

12

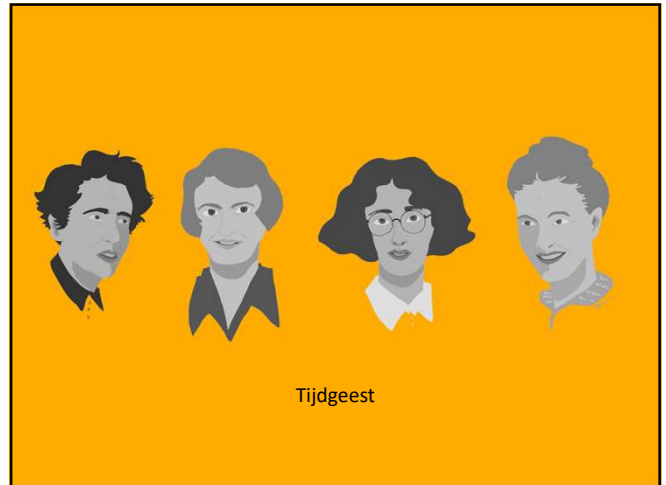
Het concept van 'de ander'

- *Een moraal der dubbelzinnigheid* (1947) gaat over de eenheid van lichaam en geest in de emotie. Die we dus niet moeten ontkennen, maar onderzoeken.
- Het pure bewustzijn (bron van onze autonomie in de filosofische traditie) moet uitgedaagd worden om in te treden in de wereld van ontmoeting en emotie.
- Er is altijd een tekort omdat we bestaan als individueel bewustzijn én eenheid van lichaam en geest. Hier wordt het menselijk tekort noodzakelijkerwijs ervaren.
- De geschiedenis door heeft het mannelijk bewustzijn zich vrij opgesteld tegenover en ten koste van vrouwen.
- De vrouw als de ander faciliteert de aardse lijfelijke aspecten, waardoor de man zich kan richten op de lucide (schijnbaar) autonome geest.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

13

13

Tijdgeest

14

Ik en de ander(en)

- Iedereen is bezig met de oorlog, maar in zeker zin ook minder dan hiervoor omdat het er nu onafwendbaar van gekomen is.
- Er is beleefdheid van de bezetters aan de ene kant (de propaganda is begonnen (243) en er worden zaken aangepakt die men graag wil (rijwielbelasting afschaffen in Nederland). De Elfstedentocht gaat door.
- Er is grootscheepse en zeer gewelddadige actie tegen Joden en anderen die verzet bieden of objectieve vijanden zijn. De Holocaust begint. Er is een gruwelijke impasse aan het Oostelijke front(299)

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

15

15

Alle denkers willen iets én lopen daarin vast

- De oorlog is in een stadium dat onze denkers weinig invloed (meer) hebben en dat terwijl ze- nu ze relatief veilig zijn voor het eerst weer kunnen denken over invloed en actie.
- De Beauvoir is niet zo vastbesloten als Sartre m.b.t. verzet. Maar is omringd door Franse existentialisten die verzet willen plegen en dat niet kunnen.
- Rand wil een beweging opzetten, maar ziet in dat zelfs haar medestanders nog niet zover zijn (308)
- Arendt vervreemdt de Joodse stam van zichzelf door haar kritiek op het Zionisme en dan moet Eichmann nog geschreven worden.

Maieutiek_vier vrouwen 2023-1

16

16